

POSTANOWIENIE

Dnia 6 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Duś

w sprawie adwokata A. K.

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej

na posiedzeniu niejawnym w dniu 6 kwietnia 2022 r.

zażalenia radcy prawnego K. S.- pełnomocnika J. S. - syndyka masy upadłości D. sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej z dnia 21 kwietnia 2021 r. na zarządzenie Prezesa Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w R. z dnia 12 kwietnia 2021 r., sygn. akt SDo [...]

na podstawie art. 530 § 3 k.p.k., art. 437 § 1 w zw. z 518 k.p.k.

postanowił:

I. utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie,

II. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa

UZASADNIENIE

Syndyk masy upadłości D. sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej – J. S. zwrócił się do Okręgowej Rady Adwokackiej w R. ze skargą datowaną na 8 sierpnia 2018 r. na czynności adwokata A. K.. Wskazał, iż wymieniony adwokat nie wykonywał rzetelnie czynności zleconych mu przez syndyka masy upadłości J. S. w ramach realizacji umowy zlecenia obsługi prawnej windykacji należności z dnia 6 listopada 2014 r. Ponadto wskazał, że adwokat A. K. pomimo wielokrotnych próśb nie przedstawił na piśmie bieżącego stanu przyjętych do prowadzenia spraw (akta sprawy SDo [...], k. 358v).

Postanowieniem z dnia 14 lutego 2020 r., sygn. akt RD-[...], Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w R. umorzył w całości dochodzenie

dyscyplinarne w sprawie adwokata A. K. dotyczące tego, że jako pełnomocnik nie wykonywał czynności zleconych w sprawie przez syndyka masy upadłości J. S. według najlepszej woli i wiedzy, z należytą uczciwością, sumiennością i gorliwością, nie czuwał nad biegiem sprawy oraz pozbawił swojego zleceniodawcę możliwości kontaktowania się ze sobą, tj. w sprawie przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o advokaturze w zw. z § 6, § 8 i § 49 uchwały nr 2/XVIII/98 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 10 października 1998 r. Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej) ze zmianami wprowadzonymi uchwałą Naczelnej Rady Adwokackiej nr 32/2005 z 19 listopada 2005 r., uchwałami Naczelnej Rady Adwokackiej nr 33/2011 – 54/2011 z dnia 19 listopada 2011 r. oraz uchwałą Naczelnej Rady Adwokackiej nr 64/2016 z dnia 25 czerwca 2016 r. (Kodeks Etyki Adwokackiej), wobec stwierdzenia, że czynu nie popełniono (akta sprawy SDo [...], k. 358 - 366).

Od powyższego postanowienia, na podstawie art. 88a ust. 4 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o advokaturze (dalej, PoA) J. S. złożył odwołanie datowane na 13 marca 2020 r. Wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez stwierdzenie, że doszło do naruszenia zasad etyki adwokackiej i skierowanie sprawy do Sądu Dyscyplinarnego, względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (akta sprawy SDo [...], k. 371 – 380).

Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w R. po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2021 r. odwołania J. S., na podstawie art. 465 § 1 k.p.k. w zw. z art. 95n PoA postanowił utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w R. o umorzeniu dochodzenia z dnia 14 lutego 2020 r., sygn. akt RD-[...] (akta sprawy SDo [...], k. 466).

W konsekwencji postanowienia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w R. z dnia 6 lutego 2021 r., sygn. akt SDo [...], ustanowiony przez J. S. pełnomocnik – radca prawny K. S. wniósł w dniu 18 marca 2021 r. kasację, w której wskazano szereg zarzutów, wnosząc przy tym o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (akta sprawy SDo [...], k. 476 - 480).

Prezes Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w R. zarządzeniem z dnia 12 kwietnia 2021 r., sygn. akt SDo [...] na podstawie o art. 91a PoA w zw. z art. 530

§ 1 k.p.k. i w zw. z art. 95n pkt 1 PoA odmówił przyjęcia kasacji od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w R. z dnia 6 lutego 2021 r.

Pełnomocnik J. S. zaskarżył ww. zarządzenie zarzucając:

1. rażące naruszenie art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i pozbawienie prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez bezstronny, niezależny sąd;
2. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego – art. 519 k.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 PoA poprzez uznanie, że postanowienie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w R. z dnia 06 lutego 2021 r. nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie, a tym samym, że nie przysługuje od niego kasacja;
3. zastosowanie błędnej wykładni prawa materialnego – art. 91a ust. 1 PoA poprzez uznanie, że kasacja w sprawach dyscyplinarnych adwokatów przysługuje wyłącznie od orzeczeń Sądu Dyscyplinarnego wydanych w drugiej instancji, jeżeli są to orzeczenia kończące postępowanie. Pełnomocnik J. S. wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia oraz nadanie biegu wniesionej wcześniej kasacji (k. 4).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie. Prezes Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w R. zasadnie odmówił przyjęcia kasacji.

Przed wszystkim wskazać należy, że zarzuty podniesione przez pełnomocnika J. S. oraz argumentacja wskazana w treści uzasadnienia są nietrafne. Skarżący opiera swoją interpretację przepisów wyrażonych w art. 519 k.p.k. w zw. z art. 95n PoA i art. 91a PoA w szczególności na poglądach zawartych w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2014 r., sygn. akt VI KZ 2/14 (LEX nr 1444635), które w ocenie składu orzekającego rozpoznającego przedmiotową sprawę skarżący zinterpretował błędnie.

W postanowieniu, na które powołuje się skarżący zostało wyraźnie wskazane, że „art. 91a pkt 1 u.p.a. nie wyłącza stosowania art. 519 k.p.k., zgodnie z którym kasacja może być wniesiona od prawomocnego wyroku kończącego postępowanie. W konsekwencji kasacja w sprawach dyscyplinarnych adwokatów

przysługuje wyłącznie od orzeczeń Sądu Dyscyplinarnego wydanych w drugiej instancji, jeżeli są to orzeczenia kończące postępowanie.”

Sąd Najwyższy w tym składzie w pełni aprobuje tezę wyrażoną w orzecznictwie zgodnie z którą „przepis art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124 ze zm.) wyraźnie wyodrębnia dwa rodzaje rozstrzygnięć sądu dyscyplinarnego, jakie zapadają w postępowaniu dyscyplinarnym prowadzonym wobec adwokatów. Zgodnie z dyspozycją powołanego przepisu, mają one formę postanowień lub orzeczeń. Tylko rozstrzygnięcia tej drugiej grupy, tj. orzeczenia wydane przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny, mogą zostać zaskarżone kasacją wniesioną na podstawie art. 91a ust. 1 ustawy - Prawo o adwokaturze (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2006 r., SDI 28/06, LEX nr 471779).

Orzeczenia i postanowienia są różnymi kategoriami rozstrzygnięć sądów dyscyplinarnych. Pojęcie „orzeczenie” uregulowane w PoA nie stanowi zbiorczego oznaczenia wszelkich rozstrzygnięć jakie podejmują sądy dyscyplinarne, a określa wyłącznie formę rozstrzygnięcia jakie sąd dyscyplinarny wydaje po przeprowadzeniu rozprawy. Sąd Najwyższy wielokrotnie poświęcał uwagę tej problematyce i tak w postanowieniu z dnia 20 sierpnia 2020 r. stwierdził, że „należy podnieść, że w świetle treści art. 91a PoA w zw. z art. 95 ust. 2 PoA i art. 88a ust. 1 PoA, rozstrzygnięcia sądu dyscyplinarnego w sprawach dyscyplinarnych adwokatów mają postać orzeczeń lub postanowień, zaś kasacja (tzw. zwykła) może być wniesiona wyłącznie od orzeczenia wydanego przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny w drugiej instancji, nie zaś od postanowienia tego Sądu wydanego w drugiej instancji. Przywołana regulacja jest zupełna i brak jest podstaw do odpowiedniego stosowania w zakresie, który normuje przepisy Kodeksu postępowania karnego - na mocy art. 95n PoA - w szczególności zaś art. 93 tego Kodeksu. Niezależnie bowiem, jak oceniać postąpienie ustawodawcy, w świetle zasad prawidłowej techniki legislacyjnej, pojęcie orzeczenia w rozumieniu ustawy Prawo o adwokaturze, w tym art. 91a tej ustawy, jest węższe niż pojęcie orzeczenia określone w art. 93 § 1 Kodeksu postępowania karnego i nie obejmuje postanowień sądu dyscyplinarnego w sprawach dyscyplinarnych adwokatów. Orzeczenie takiego sądu może być - co do zasady - wydane jedynie na rozprawie i stanowi wyłącznie

odpowiednik wyroku w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania karnego” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2020 r., II DO 65/20, LEX nr 3051738). Nie oznacza to jednak, że reakcja przedstawicieli korporacji na naganne zachowanie jej członków sygnalizowane przez ich klientów, nie podlega kontroli. Podstawę takiej kontroli stanowi art. 521 k.p.k. przyznający Prokuratorowi Generalnemu i Rzecznikowi Praw Obywatelskich możliwość wniesienia kasacji od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie. Celem zagwarantowanej na mocy art. 521 k.p.k. kontroli jest w szczególności ochrona przed, jak to ujął Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 27 listopada 2019, „niedocenieniem przez sądy korporacyjne pewnych zagrożeń / przewinień ze strony adwokatów i traktowanie tych przewinień jako całkowicie nieistotnych z punktu widzenia korporacji. W drastycznych sytuacjach mogłoby to prowadzić do całkowitego desuetudo przepisów dyscyplinarnych z uwagi na praktyczne stanowisko organów adwokatury (w tym sądów korporacyjnych)” (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2019 r., II DSI 67/18, LEX 2773937). Możliwość odwołania się do sądu i wyjście poza orzecznictwo korporacyjne urzeczywistnia prawo do sądu dla obywatela pokrzywdzonego przez adwokata. Kwestią możliwości zaskarżenia kasacją nadzwyczajną postanowienia sądu korporacyjnego zajął się szczegółowo Sąd Najwyższy w cytowanej powyżej uchwale. Jednoznacznie stwierdził, że „regulacje prawa o adwokaturze i kodeksu postępowania karnego stanowią całość systemową i trzeba dążyć do tego, aby przepisy te widziane wspólnie regulowały wszystkie aspekty postępowania dyscyplinarnego. Uznanie regulacji z 91a ustawy za kompletną stałoby w rażącej sprzeczności z Konstytucją oraz aksjologią obowiązującego w Polsce systemu prawnego. Stawiałoby także w uprzywilejowanej sytuacji adwokata wobec jego (byłego) klienta, poszkodowanego działaniami pełnomocnika. To z kolei skutkuje brakiem równości stron w postępowaniu dyscyplinarnym. Dopuszczenie możliwości zastosowania art. 521 k.p.k. (kasacja nadzwyczajna Ministra Sprawiedliwości) do postanowień korporacyjnych sądów I instancji i tak nie daje pełnej równości stron postępowania (pokrzywdzony w dalszym ciągu nie ma prawa do skarżenia takich postanowień), ale przynajmniej umożliwia zbadanie sprawy przez organ państwa, który może podjąć decyzję o wniesieniu kasacji zapewniając sądową kontrolę nad

orzeczeniem korporacyjnym” (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2019 r., II DSI 67/18, LEX 2773937).

Pokrzywdzonemu przysługuje uprawnienie skierowania sprawy bądź to do Prokuratora Generalnego bądź Rzecznika Praw Obywatelskich celem przeanalizowania jej pod kątem ewentualnego wywiedzenia kasacji nadzwyczajnej.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy postanowił jak w części dyspozytywnej, kosztami postępowania obciążając przy tym Skarb Państwa.

a.s.